

■ ■ ■ XXVII OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ ■ ■ ■

Rok szkolny 2013/2014 Zawody II stopnia (okręgowe) Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym (0–25 pkt)

Omów rolę euro w procesie konwergencji krajów członkowskich Unii Europejskiej.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

- 1) Strefa euro – rys historyczny
- 2) Przesłanki i kryteria przyjmowania nowych członków do strefy euro
- 3) Konwergencja nominalna a konwergencja realna
- 4) Rola kursu walutowego w procesach konwergencji
- 5) Proces rozszerzenia strefy euro a zjawisko doganiania
- 6) Wpływ procesów konwergencji na główne mierniki ekonomiczne (dynamika PKB, inflacja, bezrobocie, zadłużenie sektora prywatnego)
- 7) Dylematy związane z poszerzeniem strefy euro w warunkach narastających zjawisk kryzysowych

II. Zadanie z analizy finansowej (0–15 pkt)

Przedsiębiorstwo produkujące oliwę importuje surowce z Włoch. Produkcja odbywa się równomiernie w ciągu całego roku, a przedsiębiorstwo zużywa rocznie 120 000 kg oliwek. Zapasy oliwek podlegają wahaniom, które wynikają z częstotliwości dostaw i ich wielkości. Przedsiębiorstwo ma podpisaną umowę z producentem oliwek na 8 dostaw rocznie, po 15 000 kg każda. W momencie dostawy zapas kształtuje się na poziomie 16 000 kg, a przed dostawą spada do minimalnego poziomu 1000 kg (zapas rezerwowy). Koszt transportu jednej dostawy wynosi 1500 €, a cena 1 kg oliwek to 20 €. Przedsiębiorstwo ponosi też koszty utrzymywania zapasów, które w przeliczeniu na kilogram stanowią 20% wartości zapasów (składają się na to koszty kapitału obcego wykorzystywanego do sfinansowania zapasów, koszty utrzymania magazynu, ubytki naturalne i ubezpieczenie zapasów). Dla uproszczenia obliczeń przyjmij, że rok ma 360 dni, a miesiąc 30 dni.

Polecenia:

- 1) Oblicz, na ile dni produkcji wystarcza zapas rezerwowy. (1 pkt)

Dzienne zużycie oliwek przez przedsiębiorstwo:

roczne zużycie oliwek / liczba dni = 120 000 kg / 360 dni \approx 333,33 kg/dzień

Zapasy rezerwowy przedsiębiorstwa:

zapasy rezerwowy / dzienne zużycie = 1000 kg / 333,33 kg = 3 dni

- 2) Określ średni poziom zapasu w przedsiębiorstwie. (2 pkt)

Zapasy w momencie dostawy (maksymalny): 16 000 kg

Zapasy przed dostawą (rezerwowy): 1 000 kg

Średni poziom zapasu w przedsiębiorstwie: $(16\ 000\ \text{kg} - 1\ 000\ \text{kg}) / 2 + 1\ 000\ \text{kg} = 8\ 500\ \text{kg}$

- 3) Ustal łączne roczne koszty transportu i utrzymania zapasów. (3 pkt)

Łączne koszty = koszty transportu + koszty utrzymania zapasów =

= Liczba dostaw \times koszt jednostkowy dostawy + średnia wartość zapasu \times 20% =

= 8 dostaw \times 1500 € + (8500 kg \times 20 €/kg) \times 20% = 12 000 € + 34 000 € = 46 000 €

- 4) Jeśli z dotychczasowych doświadczeń wynika, że 70% dostaw ma miejsce dokładnie w 5. dniu od zamówienia, co piąta dostawa przyjeżdża po 8 dniach od zamówienia, a w 10% czas dostawy to 9 dni, to przy jakim poziomie zapasu powinno zostać złożone kolejne zamówienie, aby zapas rezerwowy nie został naruszony? (2 pkt)

Przeciętna liczba dni pomiędzy zamówieniem a dostawą:

5 dni \times 70% + 8 dni \times 20% + 9 dni \times 10% = 6 dni,

a zatem aby nie naruszyć zapasu rezerwowego należy złożyć zamówienie 6 dni przed spodziewaną datą dostawy. Biorąc pod uwagę codzienne zużycie oliwek (vide pkt 1), zamówienie należy złożyć przy poziomie 3000 kg (6 dni \times 333,33 kg + 1000 kg zapasu rezerwowego)

- 5) Przedsiębiorstwo rozważa optymalizację dostaw, tak aby zminimalizować roczne koszty związane z zaopatrzeniem i utrzymaniem zapasów. Oblicz optymalną wielkość pojedynczej dostawy (4 pkt), a następnie nową liczbę dostaw (1 pkt), która zapewni pokrycie rocznego zużycia oliwek przez przedsiębiorstwo. Otrzymałe wyniki końcowe zaokrąglaj do liczb całkowitych.

Optymalna wielkość pojedynczej dostawy (OWPD):

$$\begin{aligned} \text{OWPD} &= \sqrt{\frac{2 \times \text{roczne zużycie} \times \text{koszt jednostkowy dostawy}}{\text{cena jednostkowa oliwek} \times \text{koszt jednostkowy utrzymania zapasów}}} = \\ &= \sqrt{\frac{2 \times 120\ 000 \times 1500}{20 \times 20\%}} = \sqrt{\frac{360\ 000\ 000}{4}} = \sqrt{90\ 000\ 000} \approx 9486\ \text{kg} \end{aligned}$$

Liczba dostaw przy wyliczonej optymalnej wielkości pojedynczej dostawy = roczne zużycie / optymalna wielkość dostawy = 120 000 kg / 9 486 kg = 12,65 \approx 13 dostaw.

- 6) Jak powinno zareagować przedsiębiorstwo, jeśli nastąpi obniżka stóp procentowych i w konsekwencji zmniejszy się koszt kapitału obcego wykorzystywanego do sfinansowania zapasów? Jak zmieni się wielkość dostaw i ich częstotliwość? Odpowiedź krótko uzasadnij. (2 pkt)

Spadek kosztów utrzymania zapasów (przy niezmiennych kosztach jednostkowych dostawy) będzie zachęcać przedsiębiorstwo do zwiększania poziomu wielkości pojedynczej dostawy przy jednoczesnym zmniejszaniu ich częstotliwości. Obniżenie stóp procentowych wywoła spadek jednostkowych kosztów utrzymania zapasów. Magazynowanie stanie się tańsze. Konsekwencją tego będzie zwiększenie optymalnej wielkości pojedynczej dostawy. Większe pojedyncze dostawy, przy określonym rocznym zużyciu oliwek, oznaczają, że liczba koniecznych dostaw będzie mniejsza, a zatem ich częstotliwość musi się zmniejszyć.

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowej odpowiedzi. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

1. Okres długi w ekonomii:

- to okres, w którym uwidacznia się działanie prawa malejących przychodów
- nie może być krótszy niż 1 rok
- definiowany jest poprzez możliwość zmiany nakładów wszystkich czynników wytwórczych zaangażowanych w procesie produkcji
- to okres, w którym krzywa możliwości produkcyjnych zmienia swój kształt z wklęsłej na wypukłą

2. Dobro wolne:

- dane jest przez naturę w stanie niewymagającym przetworzenia dla celów konsumpcyjnych, a ponadto cechuje się powszechną dostępnością
- może być wytwarzane w dowolnych ilościach, bez obawy o wystąpienie w jego produkcji zjawiska malejących przychodów
- jest dostarczane przez państwo nieodpłatnie wszystkim obywatelom
- to każde dobro, które nie jest zużywane jednorazowo

3. Wprowadzenie cen minimalnych na danym rynku:

- prowadzi nieuchronnie do reglamentacji dobra
- spowodowane jest występowaniem trwałej nadwyżki wielkości podaży nad wielkością popytu
- utrudnia w długim okresie właściwą alokację czynników wytwórczych
- uzasadniane jest ochroną interesów konsumentów (nabywców)

4. Ilość dobra niższego rzędu, na które konsument zgłasza zapotrzebowanie:

- rośnie, gdy spada cena
- spada, gdy cena dobra substytucyjnego spada
- rośnie, gdy dochód realny konsumenta spada
- spada, gdy użyteczność całkowita z konsumpcji tego dobra rośnie

5. Produkt przeciętny jest maksymalny wówczas, gdy:

- produkt krańcowy jest maksymalny
- produkt krańcowy równa się produktowi przeciętnemu
- produkt całkowity jest maksymalny
- produkt krańcowy wynosi zero

6. Za barierę wejścia na rynek nie można uznać:

- patentów
- korzyści skali
- wyłącznego dostępu do specyficznych czynników wytwórczych
- dużej liczby konkurentów działających na rynku

7. Jeśli ekonomista mówi „o cenach stałych”, oznacza to, że:

- w badanym okresie nie mogła wystąpić inflacja
- dokonano urealnienia cen i są one porównywalne
- wystąpił efekt zapadki i konsumenci nie zareagowali na zmianę dochodów
- koszty zmiany cenników byłyby dla przedsiębiorstw większe niż wpływ z wyższego utargu

8. Optimum ekonomiczne przedsiębiorstwa wolno-konkurencyjnego wymaga zrównania się:

- ceny z utargiem krańcowym
- ceny z kosztem krańcowym
- ceny z utargiem przeciętnym
- ceny z utargiem całkowitym

9. Bochenek chleba, zanim trafi ostatecznie do konsumenta, przechodzi kilka faz procesu gospodarczego. Na poszczególnych etapach ceny jednostkowe (w przeliczeniu na 1 bochenek) uzyskiwane przez sprzedawców kształtują się następująco: rolnik 0,90 zł, młynarz 1,20 zł, hurtownik mąki 1,30 zł, piekarz 1,80 zł, sprzedawca pieczywa 2,00 zł. Jaka wartość bochenka chleba zostanie uwzględniona w PKB?

- 1,10 zł
- 2,00 zł
- 2,90 zł
- 7,20 zł

10. Mnożnik podatkowy jest:

- mniejszy niż mnożnik wydatków rządowych
- zwykle większy niż mnożnik wydatków rządowych
- zawsze równy mnożnikowi wydatków rządowych
- albo większy, albo mniejszy od mnożnika wydatków rządowych

11. Zgodnie z hipotezą racjonalnych oczekiwań przedsiębiorca, prognozując poziom przyszłej inflacji:

- zawsze trafnie przewiduje jej poziom
- opiera się tylko na danych historycznych, ponieważ nie zawierają one elementów subiektywnych
- nigdy nie dopuści do niedoszacowania jej poziomu
- nie ulegnie iluzji pieniężnej

12. Stagflacja jest wynikiem:

- wzrostu zagregowanego popytu
- spadku krótkookresowej zagregowanej podaży
- spadku zagregowanego popytu
- wzrostu krótkookresowej zagregowanej podaży

13. Histereza bezrobocia polega na:

- zmniejszeniu stopy bezrobocia w związku z zarobkowymi emigracjami pracowników
- utrzymaniu się wysokiego bezrobocia w okresie ożywienia z uwagi na słabszą pozycję konkurencyjną na rynku pracy długookresowo bezrobotnych
- podejmowaniu przez pracowników pracy na stanowiskach poniżej ich kwalifikacji zawodowych
- ujmowaniu w oficjalnych statystykach bezrobotnych, którzy w rzeczywistości pracują

14. Do pasywów banku centralnego zalicza się:

- gotówkę w obiegu i udzielone przez bank centralny kredyty
- gotówkę w obiegu i wartość rezerw obowiązkowych
- wartość rezerw obowiązkowych i udzielone przez bank centralny kredyty
- depozyty od pozostałych monetarnych instytucji i zakupione przez bank centralny złoto monetarne

15. Jaka jest wartość agregatu M1, jeżeli wartość gotówki w obiegu wynosi 100 mld €, wartość jednostek funduszy pieniężnych równa się 200 mld €, depozyty bieżące to 300 mld €, a depozyty terminowe mają wartość 200 mld €?

- 100 mld €
- 300 mld €
- 400 mld €
- 500 mld €

16. Jeśli kredytobiorca ma problemy finansowe, może przejściowo zawiesić spłatę kredytu. W takim wypadku powinien wystąpić do banku o:

- karencję
- prolongatę
- promesę
- redyskonto

17. Jeśli działalność banku koncentruje się na emisji papierów wartościowych i handlu nimi, a także na gwarancjach i doradztwie w sprawach fuzji i przejęć, to jest to bank:

- akcyjny
- inwestycyjny
- giełdowy
- uniwersalny

18. Które z niżej wymienionych działań nie jest zabronione na giełdzie papierów wartościowych?

- nabywanie znacznych pakietów akcji bez zgody Komisji Nadzoru Finansowego
- manipulacja kursem waloru przez wąską grupę inwestorów mająca na celu sztuczną zmianę jego ceny
- spekulacja giełdowa
- wykorzystywanie przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych informacji o wynikach finansowych z nieupublicznonych jeszcze sprawozdań finansowych

19. Osoby fizyczne lokujące środki w funduszach inwestycyjnych:

- są objęte ochroną Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, jeśli jest to fundusz rynku pieniężnego
- mają zagwarantowany stały zysk, jeśli wybiorą fundusz benchmarkowy
- mogą dziedziczyć jednostki uczestnictwa w otwartych funduszach inwestycyjnych
- na podstawie ogólnodostępnych raportów mogą ustalić, które operacje finansowe zarządzających funduszem miały największy wpływ na wyniki funduszu

20. Wskaż prawdziwe stwierdzenie w odniesieniu do roku obrotowego w rachunkowości:

- zawsze pokrywa się z rokiem kalendarzowym
- w szczególnym przypadku może być dłuższy niż 12 miesięcy
- jego długość określana jest na podstawie szybkości rotacji zapasów
- nie jest możliwa jego zmiana po rozpoczęciu działalności przez przedsiębiorstwo

21. Który z wymienionych krajów przystąpił do Unii Europejskiej (Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej) najwcześniej?

- Grecja
- Hiszpania
- Irlandia
- Portugalia

22. Aktualny Mechanizm Kursów Walutowych (ERM II):

- dopuszcza możliwość wahań kursowych w stosunku do kursu centralnego o nie więcej niż $\pm 25\%$
- jest dla krajów ubiegających się o przyjęcie do strefy euro jednym z fakultatywnych kryteriów konwergencji
- uniemożliwia atak spekulacyjny na walutę krajową
- obejmuje obecnie kurs litewskiego lita

23. Co nie jest objęte podatkiem akcyzowym w Polsce?

- węgiel
- energia elektryczna
- samochody osobowe
- jachty pełnomorskie

24. Wskaż prawdziwe stwierdzenie:

- składka na ubezpieczenie rentowe płacona przez pracownika jest mniejsza niż składka na ubezpieczenie rentowe płacona przez pracodawcę
- składka na ubezpieczenie zdrowotne płacona jest tylko w przypadku, gdy pracownik ma więcej niż 26 lat
- składka na ubezpieczenie emerytalne płacona przez pracodawcę nie jest dla przedsiębiorstwa kosztem uzyskania przychodu
- składka na ubezpieczenie chorobowe jest zawsze obowiązkowa, ponieważ możliwość wystąpienia choroby nie zależy od rodzaju umowy

25. Co nazywane jest w Polsce „janosikowym”?

- podatek technologiczny płacony przez firmy biotechnologiczne i z sektora wysokich technologii
- prawo jednostek samorządu terytorialnego do decydowania o wysokości podatków i opłat lokalnych
- progresywna skala w opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych
- obowiązkowa wpłata do budżetu państwa, którą płacą najbogatsze samorządy na rzecz pozostałych

26. Kierownictwo supermarketu zleciło obserwowanie przebiegu pracy kasjerów i rejestrowanie czasu trwania poszczególnych czynności, jak również przerw pomiędzy nimi. Taka metoda badania efektywności i optymalizacji procesów biznesowych to:

- fotografia dnia roboczego
- parametryzacja typu *stop&go*
- assessment center*
- testy zegarkowe

27. Jaką metodę zarządzania wykorzystuje przedsiębiorstwo, jeżeli decyzje dotyczące wysokości budżetu projektów podejmują sami pracownicy, a menedżerowie okazują powszechnie szacunek wobec pomysłów i sugestii swoich podwładnych?

- zarządzanie przez cele
- zarządzanie przez wartości
- zarządzanie adaptacyjne
- zarządzanie przez partycypację

28. W analizie SWOT litera „T” odnosi się do:

- zaufania
- zagrożeń
- zadań
- techniki

29. Opracowując biznesplan, można pominąć:

- opis umiejętności i kompetencji personelu
- analizę źródeł finansowania bezpośrednich konkurentów
- scenariusze, w których nie przewiduje się osiągnięcia zysku
- harmonogram realizacji przedsięwzięcia

30. *Six sigma* to:

- metodyka prowadzenia projektów biznesowych, która koncentruje się na jakości
- zasada głosząca, że dla zachowania efektywności działania maksymalna liczba szczebli zarządzania w przedsiębiorstwie nie powinna przekraczać sześciu
- strategia marketingowa rekomendująca prowadzenie zróżnicowanej polityki w zakresie cen i warunków płatności
- zestaw sześciu wskaźników, które pozwalają zidentyfikować ryzyko bankructwa przedsiębiorstwa

Ocena jury						
Rodzaj pytania	Pytania testowe	Zadanie z analizy finansowej	Pytanie opisowe			Razem
			Poziom merytoryczny (w tym zgodność z wybranym tematem)	Terminologia i przykłady	Poprawność językowa i struktura odpowiedzi	
Zakres	0–60 pkt	0–15 pkt	0–14 pkt	0–7 pkt	0–4 pkt	
Ocena						